

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

I. ÚS 596/2022-15

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu Miloša Maďara a sudcov Jany Baricovej a Rastislava Kaššáka (sudca spravodajca) v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľa [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], zastúpeného JUDr. Marekom Letkovským, advokátom, Legionárska 1/C, Bratislava, proti uzneseniu Okresného súdu Nitra č. k. 21 T 100/2021 z 12. augusta 2022 a uzneseniu Krajského súdu v Nitre č. k. 4 Tos 66/2022 zo 6. septembra 2022 takto

r o z h o d o l :

Ústavnú sťažnosť **o d m i e t a .**

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavná sťažnosť sťažovateľa a skutkový stav veci

1. Sťažovateľ sa ústavnou sťažnosťou doručenou Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) 30. septembra 2022 domáha vyslovenia porušenia svojho základného práva na osobnú slobodu podľa čl. 17 ods. 1, 2 a 5 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“), svojho základného práva na prezumpciu neviny podľa čl. 50 ods. 2 ústavy, svojho práva na slobodu a bezpečnosť podľa čl. 5 ods. 1 a 3 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“), ako aj svojho práva na prezumpciu neviny podľa čl. 6 ods. 2 dohovoru uznesením Okresného súdu Nitra (ďalej len „okresný súd“) č. k. 21 T 100/2021 z 12. augusta 2022 (ďalej len „napadnuté uznesenie okresného súdu“) a uznesením Krajského súdu v Nitre (ďalej len „krajský súd“) č. k. 4 Tos 66/2022 zo 6. septembra 2022 (ďalej len „napadnuté uznesenie krajského súdu“). Navrhuje napadnuté uznesenia zrušiť, prikázať jeho bezodkladné prepustenie z väzby na slobodu a priznať mu finančné zadosťučinenie v sume 10 000 eur.

2. Z ústavnej sťažnosti a jej príloh vyplýva, že sťažovateľ je obžalovaný zo zločinu marenia spravodlivosti podľa § 344 ods. 1 písm. d) zákona č. 300/2005 Z. z. Trestný zákon v znení neskorších predpisov. Sťažovateľ je stíhaný väzobne z dôvodu podľa § 71 ods. 1 písm. c) zákona č. 301/2005 Z. z. Trestný poriadok v znení neskorších predpisov (ďalej len „Trestný poriadok“), pričom väzba mu začala plynúť 10. júna 2021.

3. Napadnutým uznesením okresného súdu bola zamietnutá žiadosť sťažovateľa o prepustenie z väzby na slobodu. Sťažovateľ podal proti napadnutému uzneseniu okresného súdu sťažnosť, o ktorej rozhodol krajský súd napadnutým uznesením tak, že ju zamietol.

II.

Argumentácia sťažovateľa

4. Proti napadnutým uzneseniam podal sťažovateľ túto ústavnú sťažnosť, v ktorej argumentuje:

- a) Do väzby bol vzatý pred takmer 16 mesiacmi, čo je doba prekračujúca dolnú hranicu trestnej sadzby za predmetný zločin.
- b) Väzobné rozhodnutia v jeho veci sa opakovane zakladajú na tých istých dôvodoch bez bližšieho skúmania materiálnej stránky dôvodnosti väzby. Skupina svedkov síce vypovedá v jeho neprospech, avšak ich výpovede sú v rozpore s výpoveďami iných svedkov a s elementárnou logikou.
- c) Hrozba pokračovania v trestnej činnosti nie je v rozhodnutiach všeobecných súdov nijako odôvodnená.

III.

Predbežné prerokovanie ústavnej sťažnosti

5. Podstatou ústavnej sťažnosti je porušenie práv sťažovateľa napadnutým uznesením okresného súdu a napadnutým uznesením krajského súdu, ktorými bolo rozhodnuté o jeho žiadosti o prepustenie z väzby na slobodu.

III.1. K namietanému porušeniu práv napadnutým uznesením okresného súdu:

6. Ústavný súd vo svojom rozhodovaní vychádza z ústavného princípu subsidiarity svojej právomoci vo vzťahu k všeobecným súdom vyplývajúceho z čl. 127 ods. 1 ústavy, podľa ktorého rozhoduje o individuálnych sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb vo veci porušenia ich základných práv alebo slobôd v tých prípadoch, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

7. Ústavný súd k tejto časti ústavnej sťažnosti konštatuje, že proti napadnutému uzneseniu okresného súdu mal sťažovateľ v zmysle § 83 Trestného poriadku možnosť podať sťažnosť krajskému súdu, v právomoci ktorého bolo posúdenie všetkých relevantných skutkových aj právnych okolností daného prípadu.

8. Vzhľadom na to ústavný súd ústavnú sťažnosť v tejto časti pri jej predbežnom prerokovaní odmietol pre nedostatok právomoci podľa § 56 ods. 2 písm. a) zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“).

III.2. K namietanému porušeniu práv napadnutým uznesením krajského súdu:

9. Podstatou tejto časti ústavnej sťažnosti je namietané porušenie práv sťažovateľa podľa čl. 17 ods. 1, 2 a 5 ústavy a čl. 5 ods. 1 a 3 dohovoru, ako aj jeho práva na prezumpciu neviny podľa čl. 50

ods. 2 ústavy a čl. 6 ods. 2 dohovoru napadnutým uznesením krajského súdu, ktorým bolo rozhodnuté o jeho väzbe.

10. Ústavný súd už judikoval, že väzba je najzávažnejším zásahom do osobnej slobody a do práv obvineného. Keďže ide o najzávažnejší zásah, vyžaduje po celý čas súdnu kontrolu jej ústavnosti a zákonnosti (*mutatis mutandis* III. ÚS 26/01). Je výsostným právom, ale aj povinnosťou všeobecného súdu skúmať všetky okolnosti spôsobilé vyvrátiť alebo potvrdiť existenciu skutočného verejného záujmu odôvodňujúceho so zreteľom na prezumpciu nevinu výnimku z pravidla rešpektovania osobnej slobody a uviesť ich v rozhodnutiach o väzbe (I. ÚS 187/09, rozsudok vo veci Toth proti Rakúsku z 12. 12. 1991, sťažnosť č. 11894/85, bod 67).

11. Každé pozbavenie osobnej slobody musí byť „zákonné“, t. j. musí byť vykonané „v súlade s konaním ustanoveným zákonom“, a okrem toho každé opatrenie, ktorým je jednotlivец pozbavený osobnej slobody, musí byť zlučiteľné s účelom čl. 17 ústavy, ktorým je ochrana jednotlivca proti svojvôli (I. ÚS 165/02, I. ÚS 177/03, I. ÚS 115/07). Z čl. 17 ods. 2 ústavy vyplýva neodmysliteľná súvislosť medzi väzobným dôvodom uvedeným v zákone a rozhodnutím sudcu alebo súdu, a to nielen pri rozhodnutiach o vzatí do väzby, ale aj počas ďalšieho trvania väzby. Zákonnosť väzby je zároveň determinovaná aj skutkovými okolnosťami, ktoré by svojou podstatou mali dať *ratio decidendi* (nosné dôvody) na uplatnenie vhodného zákonného ustanovenia (III. ÚS 271/07, I. ÚS 58/2017).

12. Obsahom základného práva podľa čl. 17 ods. 5 ústavy je aj oprávnenie trestne stíhanej osoby, aby súd rozhodujúci o jej väzbe skúmal významné skutočnosti pre a proti väzbe vrátane možnosti nahradiť ju zárukou, sľubom alebo peňažnou zárukou, pričom ak sa rozhodne trestne stíhanú osobu do väzby vziať alebo ju v nej ďalej držať, aby boli takéto rozhodnutia založené na konkrétnych skutočnostiach, a nie na abstraktnej úvahe (III. ÚS 38/01, IV. ÚS 207/07, III. ÚS 115/08).

13. Z judikatúry Európskeho súdu pre ľudské práva ďalej vyplýva, že súd rozhodujúci o pozbavení slobody nemusí odpovedať na každý argument osoby pozbavenej slobody. Tento súd však nesmie ignorovať konkrétne skutočnosti namietané touto osobou, ktoré by mohli spochybniť existenciu podmienok „zákonnosti“ pozbavenia osobnej slobody (pozri rozsudok vo veci Ilijkov proti Bulharsku z 26. 7. 2001, sťažnosť č. 33977/96, bod 94). Každé pozbavenie osobnej slobody totiž musí sledovať účel ochrany jednotlivca pred svojvôľou (pozri rozsudok Veľkej komory vo veci S., V. a A. proti Dánsku z 22. 10. 2018, sťažnosti č. 35553/12, č. 36678/12 a č. 36711/12, bod 74).

14. Pri riziku pokračovania v trestnej činnosti ako dôvodu väzby musí byť toto riziko hodnoverné a prijaté opatrenia primerané, to všetko s ohľadom na konkrétne okolnosti prípadu (porov. rozsudok vo veci Clooth proti Belgicku z 12. 12. 1991, sťažnosť č. 12718/87, bod 40). Príliš abstraktné riziko pokračovania v trestnej činnosti nemožno považovať za dostatočný základ na väzbu a jej pokračovanie (I. ÚS 409/2021).

15. Sťažovateľ namieta, že odôvodnenie napadnutého uznesenia krajského súdu je nedostatočné, bez odpovede na otázku celkového trvania väzby.

16. Krajský súd v napadnutom uznesení (s. 2 a 3) odkázal na závery okresného súdu a sám poukázal na skutočnosť, že dôvodnosť podozrenia zo spáchania trestného činu je založená nielen na výpovedi poškodeného (ktorý ako svedok vypovedá v inom trestnom konaní a ktorému sa mal sťažovateľ

vyhrážať zabitím, pozn.), ale aj na výpovedí svedkov [REDACTED] a [REDACTED]. K dôvodnej obave z pokračovania v páchaní trestnej činnosti krajský súd odkázal na tzv. kriminálnu minulosť sťažovateľa (podľa napadnutého uznesenia okresného súdu ide o dve odsúdenia za lúpež, podmienené prepustenie so stanovenou skúšobnou dobou, ako aj priestupok proti občianskemu spolunažívaniu z augusta 2019, keď sťažovateľ búchal na okno oznamovateľa, vykrikoval jeho meno, vulgárne ho osočoval a vyhrážal sa mu, že „skončí na vozíku“) a taktiež na súčasné súbežne trestné stíhanie za drogovú trestnú činnosť.

17. Vo vzťahu k trvaniu väzby krajský súd konštatoval, že vo veci samej neboli identifikované žiadne neprimerané prietahy zo strany orgánov činných v trestnom konaní a súdu. Pokiaľ ide o námietku neprimeranosti trvania väzby k povahe spáchaného trestného činu a trestu, ktorý by v prípade uznania viny mohol byť sťažovateľovi uložený, krajský súd poukázal na § 38 ods. 5 Trestného zákona, v zmysle ktorého pri opätovnom spáchaní zločinu sa zvyšuje dolná hranica zákonom ustanovenej trestnej sadzby o jednu polovicu.

18. Ústavný súd sa z odôvodnenia napadnutého uznesenia krajského súdu na základe už uvedeného presvedčil, že tento dal na všetky sťažovateľom vznesené relevantné námietky dostatočnú a presvedčivú odpoveď, a preto ním vydané napadnuté uznesenie možno považovať za ústavnoprávne akceptovateľné.

19. Pokiaľ ide o dôvodnosť podozrenia zo spáchania trestného činu sťažovateľom, ústavný súd pripomína, že úlohou väzobného súdu nie je posúdenie otázky viny sťažovateľa, ktoré je predmetom samotného trestného konania proti nemu. Na účel prípustnosti zásahu do osobnej slobody väzbou postačuje existencia dôvodného podozrenia, teda skutočností alebo informácií, ktoré by objektívneho pozorovateľa presvedčili, že dotknutá osoba mohla spáchať daný trestný čin. Predmetnú dôvodnosť je potrebné posudzovať s ohľadom na všetky okolnosti prípadu (pozri rozsudok Veľkej komory vo veci Selahattin Demirtaş proti Turecku č. 2 z 22. 12. 2020, sťažnosť č. 14305/17, bod 314 a tam uvedené odkazy).

20. V okolnostiach tejto veci to znamená, že odkaz krajského súdu na výpoveď poškodeného a ďalších svedkov, ktorí vypovedali o incidente v bare, iniciácii rozhovoru zo strany sťažovateľa, ako aj pocitoch a správaní poškodeného počas rozhovoru a následne až do privolania policajnej hliadky nateraz štandardy už uvedenej dôvodnosti napĺňajú. Rozpory medzi výpoveďami svedkov budú (sú) predmetom posudzovania súdu rozhodujúceho vo veci samej.

21. Vzhľadom na uvedené nie je možné uvažovať ani o prípadnom porušení práva sťažovateľa na prezumpciu nevinu podľa čl. 50 ods. 2 ústavy a čl. 6 ods. 2 dohovoru.

22. Nad rámec uvedeného ústavný súd dopĺňa, že neberie na ľahkú váhu námietku sťažovateľa o celkovej dĺžke jeho väzby zoči-voči jemu hroziacemu trestu, avšak nateraz ju nepovažuje za natoľko dôvodnú, aby mohla spochybniť celkovú ústavnoprávnu udržateľnosť napadnutého uznesenia krajského súdu (pozri bod 17). S pribúdajúcim časom však predmetná námietka stále viac vstupuje do hry, preto je úlohou všeobecných súdov mať uvedenú skutočnosť na zreteli.

23. Vzhľadom na uvedené bolo potrebné túto časť ústavnej sťažnosti odmietnuť podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona o ústavnom súde z dôvodu jej zjavnej neopodstatnenosti.

24. Keďže ústavná sťažnosť bola ako celok odmietnutá, rozhodovanie o ďalších návrhoch sťažovateľa stratilo opodstatnenie.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 27. októbra 2022

Miloš Maďar
predseda senátu